

386

פרוטוקול מס' 80/א
מישיבת ועדת הכספים
סיום ג' כ"א שבט תשס"ז - 7.2.1956
בועה 09.00

חברי הוועדה:

המזכיר:

- י. גורי - היו"ר
- י. מפרתי
- י. רדר
- ס. דיין
- א. הרצפלד
- ס. חזני
- י. פורדר
- ז. צור
- ח. רובין
- ז. סוזנליץ

מוזמנים:

- הסופט ברנזון
- הסופט הלוי
- הסופט למ
- הסופט אינזברג

היו"ר - י. גורי: א. המטרה הדיון בתביעות השופטים להגלת השירותים.
ב. צבר העלת השירותים שג"מ - קצתם הכנסה.

י. גורי: אני פותח את הישיבה.
שטענו את דברי נציגות השופטים הנוגעת השאלה על ידי חברי ועדת הכספים לקיים עוד פגישה אחת כדי שיהיה להאיג שאלות ולקבל גיבורים נוספים. חברי קיימים פגישה נוספת זו, ואנא את חברי הוועדה להאיג את שאלותיהם.

י. רדר: אני מציע לא לקיים ישיבות ועדת הכספים כל זמן שבסכמת שביתת היועצים המשפטיים. אני חושב שללא עזרתם ועזרת הכלכלנים הוועדה לא תוכל לטל את תפקידה המוגן. אני חושב שחובתה המוסרית של הוועדה לגלות את סידת פרידותה על העובדה שטר האוצר וחבריו גרמו לחרטה זו ולחסון זה למדינה על ידי אי-קיום התחובותיהם.

היו"ר י. גורי: אולי טר בדר יטכיה אתי שדרון בהצעה זו לטח שבסמט את נציגי השופטים כי הרי איננו יכולים לומר לשופטים: תלכו הביתה כי פוצה שביתה.

י. רדר: ברצוני לשנול את נציגי השופטים המטר שאלות: א. האם מינכם חושבים שכדאי לחזור לעיסה הקודמת של תוספת פטורה מסט הכנסה במקום דמי הייצוג המשלמים כיום?

ב. מהו גבול הוותק שאפשר להגיע אליו, והאם מתקבל על הדעת ששופט בדרגה נמוכה יותר יכול להגיע למשכורת יותר גבוהה מזו של שופט בדרגה יותר גבוהה שמיין לו ותק?

ג. מה ברבזון הסורה מסכורות השופטים למשכורות שרי הטטלה. האם הוא יכול לעשות השוואה בין המשכורת של שר האוצר ובין המשכורת של נשיא בית הדין העליון?

ד. האם נוכל לקבל הסורה מעשינו בין משכורות השופטים ומשכורות השרים והעובדים הבכירים בסגנון גם מבחינת טובות ההנאה והקלות אחרות ששרים ועובדים אחרים נהנים מהן והשופטים - לא?

ה. מהי ההערכה הטניטלית של הוואות לרכישת ספרים ואולי בהזדמנות זו בקול המבר מדוע הכרחית ספריה בגיתו של השופט והספריות בגתי המשפט במקרה זה אינן יכולות למלא את כל הניקוד?

ו. אפרתי: אני רוצה לשאול את נציגי השופטים - האם בכוננתם לבתק את משכורתכם משכורת השרים ולקבוע לעצמכם

דרגה אחרת?

הי"ר י. גורי: שאלה זו אי אפשר להציג לשופטים, כי בעובדה קשר זו בותק באותו רגע ששרי המדינה, לאחר שועדת הכספים החליטה מה שהחליטה בענין משכורות השופטים והשרים - הודיעו שהם רוצים להמשיך לקבל את משכורתם לפי העקרונות האקדמיים ולא הסכימו לקבל את משכורתם לפי העקרונות החדשים. ואין זה מענינם אל השופטים. השופטים יכולים לדרוש משכורת זו או אחרת. אבל אינם יכולים לדרוש שתהיה זמנת מוחלטת בין משכורתם ומשכורת השרים. ועדת הכספים יכולה לחדש את הדיון, אבל אין ליישב שאלה כזאת לשופטים.

ז. סוזאניב: המספרים שהבאתם בישיבה הקודמת מתייחסים לשופט רווק. הייתי מבקש לקבל כמה דוגמאות של שופט נשוי עם ילדים, לפי הפירוט של תוספת אשה, ילדיה וכו'.

ש. דיין: ברצוני לשאול:
א. מדוע לא דרשם העלאת הותק עד עכשו?
ב. שמענו מהשופט אלוי, שיטתו שופטים שאינם מעיזים כלפי עורכי דין מצליחים כשהם מופיעים בפניהם. כלומר, העושר עלול לרכוש את הלילה את השופט. אני יודע שיטתו הארץ סוגי עובדים רבים, הייחוד החלוצים, שהם מרגישים עליונות/רוחנית על פני העשירים סווארים, עורכי דין וכל האחרים, ורוחם שלמה אתם שהם עושים את הדבר הנחוץ למדינה. מה שאמר השופט הלוי זה ההפך הגמור מכן. הריני שואל: אם שופט כזה עלול לטעות במשפט, האם ישנם רבים כאלה, אולי יש הכרח להוריד כאלה מכהונתם?

ז. סוזאניב: למעשה עמדת השופטים בשאלה זו יש לה משמעות הרבה יותר רחבה מאשר הדרישה הנזכרת. הן רשק למעמד. לעמדת השופטים בשאלה - מהי התמורה ההכרחית לקיום טענתה המדינית ישראל, יש לה חשיבות גדולה. אם השופט חושב שרמת הסכר במדינה אינה מספיקה זה יכול להשפיע על עמדתו במשפט. הוא יכול לראות במקרה שאנשים אינו מקבל שכר מספיק תנאים מקילים על התנהגותו, שבתנאים אחרים היה רואה בה התנהגות נגד האינטרס של המדינה.

שבית - אם ועדת הכספים תאשר העלאת זו שהשופטים דורשים, האם הם יכולים להגיד ששכר זה יבטיח קיום הוגן של שופט ומשפחתו, או שדרישתם זו באה כתוצאה מלפידה עם המציאות?

השופט נר ברנזון: אענה על השאלות לפי הסדר שהוצגו. שאלתו הראשונה של נר בדר ביחס לדמי הייצוג מעוררת

מחדש את שאלת העקרונות שעל פיהם תגבה מסכורת השופטים. בישיבה הקודמת כבר אמרתי לשופטים יש טרוניה מסוימת בקשר לזה, והטרוניה הינה מבפנים הקודמת הכיעו השופטים את הסכמתם לשיטת המסכורת שהונהגה לגביהם מתוך הנחה שעקרונות שעל פיהם ינהגו לגביהם, ויונהגו גם לגבי סוגים אחרים של מקבלי מסכורת תלויים לפחות בוועדת הכספים של הכנסת. כך נשאר לי שכן הובן הדבר על ידי השופטים בזמנו. אינני בא להאשים מישהו, אבל יש הרגשה אצל השופטים שבמובן זה הם לקו לגבי הרושם שנוצר בקהל ולמעשה עד היום קיים, השופטים מקבלים מסכורת גבוהה מאד, שאינה עומדת בפרופורציה עם מסכורת הארות במדינה. וכאשר מישהו שואל מהי מסכורת זמני שיהיה לו מסכורת היא 400-450 לירות לחודש, הוא אינו מתיימן למסמך זמני. ואני אומר שדעה זו הרווחת בצבור נובעת מתוך שוני זה שחל.

היו"ר י. גוריי:

שני הדברים נכונים. נכון שלמחר זמנכים

250 לירות ממסכורתו של השופט הוא יודע

שהוא מקבל 450 לירות ולא 700 לירות. אבל נכון גם שהוא מקבל 700 לירות, ולפי דרגת השכר שלו הוא חייב לשלם למדינה 250 לירות. זאת מוכרת שקביעת המסכורת לפי עקרונות אלה אין בה משום גריפת עוול לאותם עובדים שמקבלים שמקבלים 700 לירות בזמן שיותר להם 450 לירות.

השופט מר ברנזון:

אנו השופטים רוצים שבדרך כלל תהיה בניה

מסכורת השופטים על עקרונות נכונים וצודקות

שעל פיהם נוהגים בדרך כלל במדינה. ואיננו מציעים לחזור לשיטת הקודמת. אנו אנו חושבים שלא יהיה זה נכון שלגבי השופטים ינהגו לפי עקרונות מסויימים ולפי סוגים אחרים ינהגו לפי עקרונות אחרים.

כפי שזכור לכם הצענו בתוך הנחה מסכורת

תוספת קטנה לבעלי עמדות רפרזנטטיביות מס שגין השופטים, תוספת שקראנו

לה דמי יאוג לשופטי שלום ראשיים, נשיאי בתי הייסוד האחרונים ובניית

בית הדין העליון, כי אלה מבטיחים בעלי תפקידים רפרזנטטיבים. אני חייב

לומר לכם שאותם שופטים שלהם נוגע הדבר אינם יפחיתו לשוני זה, והם היו

רוצים שגם שופטים אלה יכללו בתוך מסכורתם. אני חושב שעל פרטים אלה

יהיה מקום לדון כאשר נכנס לדיון בפרטי המסכורת.

לשאלתו השניה של מר בדר בענין הותק, אינני

חושב שזה עיקרון מקודש ששופט בדרגה 1 כאשר הוא פגיע לשיטת הותק שלו,

חייב שלא לעבור את המסכורת ההתחלתית של שופט בדרגה גבוהה יותר, שהוא

מתחיל בלי כל וותק. אבל נדחה לי שלמעשה, לפי מה שהצענו שופט בדרגה 1

עם כל הותק שלו, לא יעלה על מסכורת ההתחלתית של שופט בדרגה יותר גבוהה.

וכל זה מתוך הנחה שיש לנו רק 3 חטיבות ו-3 דרגות: שופטי שלום, שופטים

החוזיים ושופטי בית הדין העליון. ובהזדמנות זו אני רוצה לענות לפי

דין מדוע אנו דורשים עכשו את הותק. גם בפעם הקודמת דרשו השופטים וותק

וותק מודרג לפי הדרגות, לא לכולם ויותר שווה. אבל ועדת הכספים החליטה

אחרת, היא החליטה על סכומי וותק יותר נמוכים וותק שווה לשופטים

בדרגותיהם השונות. עכשו נדמה לי שההצעות שלנו גיחס ליותר הן מבוטסות,

נכונות וצודקות בכל הסוגים. יכולה להיות שאלה רק לגבי הותק של שופטי

בית הדין העליון. לגבי שופטי שלום ושופטים החוזיים אין בעיה. שופט שלום

יכול להתחיל ולסיים את הקריירה שלו כשופט שלום, וצדין יהיה יתכחה ויתקם;

לא כן לגבי שופטי בית הדין העליון, כי מי שהגיע לדרגה כזאת עם עוד

מקום יש לשלם לו וותק.

אולם וותק זה בא לפלג חלל מסויי, כי אנו

התחשבנו הרבה מאד עם המציאות, ולא רצינו להציע מספרים של מסכורת יסוד

שעלולים לעיות רושם עוד יותר גדולה מכפי שהם עשו על כמה חברים. על כן

אמרנו: מסכורת היסוד תהיה יותר נמוכה, אבל יחד עם זאת שופטים שהם בעלי

ותק ונסיון יקבלו תוספת מיוחדת. ואם מותר לי לומר על עצמי, אני בעל

הותק הקטן ביותר בבית הדין העליון. אינני טוען לעצמי. אני רק יכול להעיד

על עצמי ששנתיים אלו בהן אני יושב בבית הדין העליון, לסדתי בהן הרבה,

התקדמתי הרבה, ועבודתי כיום נעשית קצת יותר טוב מכפי שעשיתייה בתחילת

עבודתי.

אשר להחזרת מסכורתם של סוברים כפי שמסמך העליון עם מסכורתם של הסוברים - וכמון מבי עונה למסלוליהם של סוברים בדבר מספרותי - הרי במידה ומדובר על זהות של מסכורת השופטים על מספרות הדין, מדובר רק לגבי שופטי בית הדין העליון, כי על שופטים אחרים חייבים לדון לחוד. ונו לא דרשנו כי יתוק הקשר, הוא ניתק מסיבות אחרות לגמרי. מבי מסופק אם אפשר לחזור ולהצמיד את מסכורת שופטי בית הדין העליון למסכורת הסוברים משני טעמים עיקריים: הטעם הראשון הוא, שהסוברים חייבים, בגלל המעמד הפוליטי שהם תופסים במדינה, להתחשב בהרבה גורמים פוליטיים מפילו בקביעת מסכורתם הם, ואלה אינם חלים על השופטים. אנו יודעים שמאשר ועדת הכספים החליטה לפני שנתיים על המסכורת החדשה של השופטים, באו הסוברים והודיעו בפומבי שהם אינם מוכנים לקבל מסכורת כה גבוהה. ברור לי שהיו להם שיקולים פוליטיים בענין זה, כי הם ידעו שקבלת מסכורת גבוהה על ידם עלולה להשפיע על מערכת השכר של סוגי עובדים אחרים. אבל למעשה הדבר המהיר בשקט ובצנעה והם מקבלים אותה מסכורת ויותר מזה. אנו השופטים איננו אדיכים ואיננו רוצים להצמיד את עצמנו במצב כזה.

בתברר לנו במשך שנים שאין לעשות השוואה בין מסכורת הסוברים ומסכורת השופטים, כי נוסף למסכורת ישנם הרבה והרבה דברים אחרים שהסוברים נהנים מהם והם יכולים להרשות לעצמם להנות מהם, והשופטים אינם יכולים לעשות כן. אין בדעתי לפגוע במישהו, אבל כל אחד מבין חברי הוועדה יודע בודאי מה הם הדברים הנוספים שנהנים מהם הסוברים.

א. בהיר: הם לא רק נהנים.

השופט מר ברנזון: גם תפקידם של השופטים אינו מהקלים ביותר. אבל לא זו השאלה. השאלה היא בזה שהם נהנים מדברים אחרים שמהווים למעשה הטבה במסכורת, לפי הערכי, של 50 אחוז מהמסכורת נטו. וזה ענין הרבה יותר רציני. ואני חושב שלעולם לא נוכל לתת לשופטים את כל הדברים הצדדים האלה, וגם אילו רצו לתת להם אני חושב שהם לא היו מקבלים, כי הם אינם יכולים להסכים לשיטה כזאת. לכן מסקנתי היא, כי מכיוון שנותק הקשר, אין מקום לחבר אותו מחדש.

אשר להשוואה מסכורת שופטי בית הדין העליון עם מסכורתו של שר האוצר, הנכון הוא ששר האוצר ושר החוץ מקבלים עוד 50 לירות נטו נוסף למסכורת שפירוטתי בפעם הקודמת של הסוברים האחרים. כאשר עשיתי את ההשוואה בישיבה הקודמת יצא ששר אחר מקבל מסכורת בערך כמסכורתו של שופט בית הדין העליון. ושני שרים אלה - שר האוצר ושר החוץ - מקבלים 50 לירות נוספות, מחוץ לכל ההנאות הצדדיות.

ס. דיין: בודאי יש סיבות לכך.

השופט ברנזון: הסיבה היא פורמלית שיש להם הוצאות ייצוג יותר גדולות. אבל עם כל הכבוד, הנוספת זו איננה דמי ייצוג ואינה באה במקום דמי הייצוג. וכל אחד מאתנו יודע שכל הוצאה ישירה של השר בנוגע לייצוג מוחזרת לו על ידי הממשלה. ואילו שופט, אם הוא ירצה להזמין אליו אנשים, יצטרך להזמין על חשבונות.

הנ"ל י. גור: אני מסער לעצמי שיש הבחנה בין חשבונות שמגישים שרים ולא רק שרים, אלא גם עובדי מדינה אחרים, שהם מוציאים בתקף תפקידם ובין הוצאות אישיות. אינני יודע את העקרונות של הבחנה זו, אבל אני סבור שהיא קיימת.

השופט ברנזון: אשר להערכת מניסוח ההוצאה הדרושה לספריית בית לשופט, אני סבור שכל אחד מכם יבין שספרייה כזאת דרושה. יש החושבים שעבודתו של שופט נעשית בעיקר בבית המשפט, אבל למעשה עבודתו הקשה ביותר נעשית לאחר שעות העבודה בבית המשפט, והיא נעשית בשני אופנים: א) הוא צריך לקרוא בביתו מדי יום ביומו את התיקים שיתבאר למחרת היום, ותוך כדי קריאה הוא חייב לעיין בספרי חוק כדי לעמוד על טענות הצדדים

והאסמכתאות החוקיות שהם מסתמכים עליהן.

ב) השופטים עושים את עיקר מלאכת כתיבת פסקי הדין בבית, ואז כמובן אינו יכול לכתוב את פסק הדין מבלי שתהיה אצלו טפריה מנמלית. ומיום המצב הוא כזה שהשופט צריך להצטייד בכל הספרים שהיה חושב שיהיו דרושים לעבודתו בביתו, אבל אחר כך הוּך כדי העבודה מתגבר שספר מסוייט חסר לו והדבר הזה מנביד מאד על מלאכתו. בבית המשפט העליון אין 9 מערכות ספרים. יש מערכת אחת, ולא אחת קורה ששנים-שלושה שופטים זקוקים לאותו ספר, דבר המעכב את עבודתם. לכן איש לא יחלוק על הצורך בקיום ספריה קבועה בביתו של שופט. אשר להערת ההוצאה, לא אוכל לתת עכשו, כי זה מחייב בדיוק ועיון. אנו הצענו סכום צנוע של 10 לירות לחודש מתוך הנחה שהשופט עצמו יוסיף סכום מסויים ממסכורתו. אבל אם מר בדר מעונין לכל הערכה מדויקת, נוכל להמציאה לו בישיבה הבאה.

מר סוזאייב גיקש לדעת מהי מסכורתם של השופטים הנשור. למעשה לשופטים נשואים יש רק תוספת אחת - 15 לירות ברוטו לחודש, ותוספת של 5 לירות בעבור כל ילד. אנו הצענו שתנתן תוספת של 15 לירות לכל נפש הלוייה, גם לאשה וגם לילד.

אשר לשאלתו השניה של מר סוזאייב, כשם שקשה היה להגדירה כן קשה להשיב עליה. בכל זאת אנסה לענות עליה ובהזדמנות זו אענה גם על שאלתו של מר דיין ביחס להשפעת המסכורת על הרגשת השופט. לדעתי שני דברים אלה הם נפרדים. קשה לי לומר שגישתו של שופט לענין העומד בפניו יכולה להיות מושפעת על ידי מסכורתו ואפשרות קיומו. ואני בטוח שכל שופט דן בענין לפי מיטב מצפונו, ואינו נותן דעתו על המסכורת שהוא מקבל. אבל ברור שאם מסכורתו של שופט אינה מספיקה כדי שיוכל להתקיים במידה אנושית מביטלית, כי אז הוא מוטרד ומודאג ודאגה זו אינה מועילה לשפוטו של השופט.

שנית, נדמה לי שועדת הכספים אינה יכולה להתעלם משיקול מכריע נוסף והוא - לשמור כעל נכס יקר ביותר על אי-תלותם של השופטים לא רק מבחינה מצפונית אלא מבחינה חמרית, כדי שחלילה לא יסנו מהדרך, כי אם יקרה דבר כזה במערכת השפוט נדמה לי שזה יהיה אסון כבד למדינה, שעד עכשו נמנע ממנה; לא רק שאין דברים כאלה, אלא אד כמה שידוע לי אין איש מעלה על דעתו אפשרות כזאת ובודאי שאין איש מרנן אחרי השופטים מבחינה זו.

והאמת היא, כי מה שהצענו זוהי פשרה עם המציאות. ועברו חדשים עד שהגענו להצעה זו. דברנו עם יו"ר ועדת הכספים על ענין זה לפני 3 חדשים. בינינו השופטם התחלנו לדון בזה עוד לפני 6 חדשים, וכרגיל במקרים כאלה יש דרישות יותר גדולות, ואנו בעצמנו בנינו סולם מסכורת שהוא נראה לנו כפסגה מכסימלית עם המציאות הקיימת בארץ, כי אילו היינו הולכים לפי מסכורת הסנפטים המקובלת בארצות אחרות, היינו נוכחים לדעת שאנו רחוקים מהם כרחוק מזרח ממערב.

גם לגבי ארצות נחשלות: ש. דיין:

השופט ברנזון: אם אקח לדוגמה את ארץ פדרליית של קנדה, הלא כל מדינת פרוובינציאלית של קנדה, שהיא ארץ עניה, הרי בארץ כזאת שופט מקבל 10 אלפים דולר לשנה מחוץ לכל מיני הוצאות אחרות.

מכל מקום, מה שאנו הצענו יש בו פשרה מכסימלית עם המציאות. אני מבקש את חברי הועדה שחייב בצניעות - ואינני פדור על חברי קבוצים - שיעשו חשבון הוגן מה הם פוציאים לחודש, ואני מתאר לי שחף אחד מחברי הועדה אינו חי חיי מותרות - ויראו את המבוטאים שאנו הצענו הם מוגזמים בהשוואה למציאות. ואם הם יגיעו למסקנה שהם מוגזמים, אנו מוכנים לעיין מחדש בהצעותינו.

י. פורדר: אני רוצה לשאול שאלה שכבר שימשה פעם נושא לדין. אם מסכורתו של שופט שלום היא 430 לירות, בשאלת הסאלה מה צריכה להיות מסכורתם של המשפטים. יש סורה שלמה של משפטים

כמו היועצים המשפטיים של ועדות הכנסת, שמדינות אחרות מסכרותם עולה על מסכורת של שופט שלום. אנו עושים בפני קוטי רציני, וכי ידוע שהמספטים הם חלק מהמנגנון. לכן הייתי רוצה לדעת האם השופטים חשבו על געיה זו וטאי דעתם.

בענין מסכורת השרים והטווחות למסכורת השופטים, לגבי יידי יש הבדל בין עמדת השופטים ובין עמדת השרים. רשמית, עמדתם של השרים היא עמדה פוליטית לזמן קצר.

השופט לם: השרים מקבלים פנסיה.

י. פורדר: אינני מעיז להכנס לויכוח משפטי עם השופט לם, אבל השרים מקבלים הקצבות לפי החלטתועדת הכספים ולא פנסיה, ובין שני הדברים האלה יש הבדל ניכר.

אני מציע להגרים לא להכנס לדיון על כמה פרטים, כמו ענין הספרייה. כל אדם העובד עבודה רוחנית בזקק לספרייה. שאלה זו ושמלות דומות לה אינן מהוות בעיה תקציבית. הגעיה העומדת לפנינו היא בעיית השטירה על התקציב והקשר עם הדרגות השונות.

א. הרצפלד: אני רוצה לוטר לכת כי ישגתי בדהם למסמך דגריכם, ובעיקר כאשר אתם מביאים לנו דוגמאות סמולות אחרות. אני סודה לכל אלה הרוצים לדמות אותנו עם מוצות אחרות, אבל לא עם מוצות נחשלות וצעירות ולא עם מוצות עשירות הקיימות מאות בשנים. אינן היות חיי קצבה. אני חיי קיצבה, אני מקבל את מסכורת בניילת גדולה. אינני יודע בין אחרים. אני שואל: באיזו זכות אתם מדמים את אצנו למוצות אחרים, איזה מוסר יש בזה? על מה אנו חיים ועל מה חיות מדינות אחרות? ונוצר מצב כזה שאני המעביד של השופט ברנזון ומני מנצל אותו. מדוע? - משום שיש דרגות וכל אחד רוצה להדמות לשני, וזה מקיף את כל המדינות.

ועכשו ברצוני לשאול אתכם השופטים שאמור אתכם ושיקול הדעת אתכם - מדוע מצאתם לנכון להביא דרישותיכם דוקא עכשו בשעת התבערה הגדולה? לא יכולתם לחכות עוד חצי שנה?

אני מבין שהשופט צריך להיות מוגטח מחייבת קיומו כדי שמחשבתו תהיה צלולה. אבל גם הרופאים אומרים אותו דבר, וגם הפועלים עד המחרון בהם. אנו נמצאים במגיפה. אני טבקס טכם: אל תפנו יד לפגפה זו, תדחו את הענין לעת מצוא. מה שנוגע לכבוד, אינני חושב שיש עוד בארץ כת כזאת שיש לה כבוד והערצה כמו השופטים. ולכן אתם צריכים לשמש דוגמה ומופת. אני חושב שגם השרים צריכים לשמש דוגמה ומופת, ומותר לשולחן זה לקרות את השרים לסדר.

אני מציע ליושב ראש הועדה לוטר לשופטים, כי רשמנו לפנינו את דרישותיהם ובנוא היום נתן את הדין, ואנו או הלה שיבואו במקומנו בזכה אותם, ועד אז אנו סזכים אתכם בתשובות כטיים ובלבביות רבה שתמשיכו בעבודתכם,

השופט לם: מר הרצפלד שאל אם הצענו הצעותינו ברצינות ובני מוכרח להשיב לו: כן. אני זוכר כי גם בזמן שאני הייתי חבר כנסת והייתי צריך לענות על דרישות השופטים, גישתי היתה אחרת מגישתו של מר הרצפלד; גם כיום גישתי היא אחרת ולא הושמעה במפורש מהעובדת שחזרתי לכם המשפט.

אני מחשיב את רצינות המצב במדינה לא פחות ממר הרצפלד. ואינני חושב שאני בתור פרט שניתי את רמת החיים שלי לעומת הרבה מה חייתי כאשר הייתי בועד הפועל של המסכרות. אבל לא זו השאלה. מהה אינך יכול לדרוש היום מכל אדם שיחיה כסוף וכסלני בדירה בת חדר אחד, בלא אתה מוכרח להתחשב עם החברה כפי שהיא כיום. ואם אני למרות רמת חיי הנמוכה הגעתי למצב שאינני יכול לחסוף אף לירה, ואני רואה את חברי בבתי המשפט כיצד הם חיים, הרי זה מוסר הרבה.

שאל חבר הכנסת הרצל לנדאו ושאלו חבריה אחרים מדוע אינו משרויה את מסכורת השופטים בארץ למסכורת השופטים אשר יבנה אחרות. אף פעם איננו משרוים מסכורת של שופטים בסדריות אחרות למסכורתנו. אבל את ביקור ארץ בחלטה, ארץ החיה בקצוב כסובו - ארץ שבה חובכתי - אוטוריה, מעמד השופטים בה לא היה כמו באנגליה. באנגליה סקבלים השופטים בדרגתי 5000 ל"ש סמו סוף המאה הקודמת. אוטוריה לא יכלה לשלם מסכורת כאלה. אבל נשיא בית הדין העליון באוטוריה לפני מלחמת העולם קבל בערך 900 שילינג לחודש, שערכם כ-2000 ירות נטו לחודש, ומה היתה שם דרגת המסכורת? כל שופט קבל מסכורת שווה אבל נוסף לכך קבל תוספת של דרגה. ופה אני רוצה לענות למר פורדר, שאפילו בסדריות זו מסכורת השופטים עלו על מסכורת הפרקליטים. הפרקליט אף פעם לא קבל מסכורת יל נשיא בית הדין העליון אלא הוא הגיע לדרגת מסכורת של שופט בכיר בדרגה יותר בטובה.

אין עדינו צרה במשפטנים ואנו איננו קובעים את מסכורתם. אבל יחד עם זאת עליכם לדעת שמצבם של השופטים מבחינה חברתית ומבחינת אפשרותם להשיג רווחים נוספים טובה מצבם של הפרקליטים. שופט שלום ומסכורת שהוא סקבל היא הכנסתו היחידה. אין לו שום תחבורה, הוא צריך לשלם בעד כל שיחה טלפנית. הוא אינו יכול לקבל בכסים, הוא אינו יכול להיות בורר, הוא אינו יכול לעסוק בשום דבר אחר. הוא יכול להיות פרופסור באוניברסיטה, אבל בדרך כלל שופטי שלום אינם פרופסורים באוניברסיטה. בו בזמן שהפרקליטים המופיעים כגון יכולים לעשות כל הדברים האלה.

שנית, השופטים לא באו כולם מתנועת העבודה. אתה דורש מאנשים שבמשך 40-50 שנה חונכו אחרת שלפתע פתאום יתחילו להיות לפי דרגתן ולפי דרגתי, ולפי הדרגה הכללית שלדעתי צריכה להיות בסדריות.

ואשר לשאלתו של מר דיין, כיצד יכול שופט להרגיש עצמי בחות דרגה בפני עורך דין המופיע בפניו, השופט אינו מרגיש עצמו חות דרגה. ואני יכול להגיד לך אשם כל השופטים שהדבר אינו משפיע עליהם. אני חושב שהרגשתם של השופטים היא לא פחות גאה מהרגשתו של אותו חבר שעליו דיבר מר דיין. אבל אותו חבר לא שיבה את המסגרת החברתית בה הוא חי. הוא נשאר במסגרת בה חיים חבריו כפי שהיו קודם לכן. לא כן שופט שלפני כן היה עורך דין מצליח והיו לו רווחים וכיום אינו יכול לאפגש עם חבריו כי הוא אינו יכול לקבל הזמנותיהם. כאשר אני מבני סקבל הזמנות מפני שאינני יכול להזמין אלי, אין זה משפיע עלי, כי אף פעם לא בפגשתי עם אנשים מסוג זה ולכן אינני מרגיש בחסרונו של דבר זה בחיי. אבל תילו הייתי קשור עם חברה זו והייתי צריך לנתק את קשרי אתה היה זה משפיע על עמדתי והרגשתי.

ועוד הערה אחת לדברי מר פורדר בענין המשפטנים. מי שבה מטרצות הקונטיננט אינו יכול להסתגל לשיטה שהכנסתו בערכת המשפט שלנו. האחריות המוטלת על שופטי שלום אינה מוטלת על הפרקליטים. שופטי השלום מחליטים בדבריהם שעומדו בדומה של עולם.

א. בהיר: בידי המטכונגרטת של הישיבה הקודמת ובה אני קורא דברי השופט הלוי: "כולנו רוצים כי מעמד זה יהיה חזק, וכי השופטים יפעלו לפי החוק ולפי מצפונם. דבר זה מצווה על השופט לפי החוק....."

אינני מכנס לפרטי הויכוח. יכול להיות שמדובר שסף הדברים הרסום אינו בכון. אבל דברים אלה פוגעים לא בשופטים, אלא בכל אדם שאיננו מצליח ומרוויח הרבה כסף ואינו חושב את עצמו לפססן בגלל זה והוא יכול לעמוד בויכוח עם איש מצליח ועשיר. היות וישנה רגלי כאלה בישראל, אני חושב שהיה רצוי שלמען המטוריה לא ישארו הדברים במרוסקול של ועדת הכספים.

השופט הלוי: כבוד היו"ר, ועדה נכבדה, אני רוצה לצמצם את תשובתי לשאלות שעוררו דברי מהישיבה הקודמת ואני שמח מאד להערותיהם של חברי הועדה דיין ובהיר שנותנות לי הזדמנות להבהיר את השאלה. בכון שבסוף הדבור ובדבר סתון מספרטובט, כפי שדברתי אז, לא שקלתי כל מלה ויתכן שהפליים הכתובות בפרוטוקול עלולות להתפרש בפירוש שלא נתכוונתי לו. אבל אולי פרט למשפט אחד קצר אני חושב שמי אמר לחלוק על הדברים.

לפני כן רשמה מא,

ע.ע.

(המשך דברי השופט הלוי)

השופט מצווה, בלי לשים לב למצבו הכלכלי, להחזיק מעמד, לעמוד בפני פיתוי ונסיון. אנחנו מחזיקים והחזקנו מעמד במשך שנים רבות. אנחנו מנוסים עוד משנות המנדאט, כאשר עם ירידת ערך-המטבע התחיל מצבנו יורד.

כפי שאמר מר ברנזון, צריך להפריד בין מצבו הפרטי של השופט לבין תפקידו. תפקידו של השופט מחייב אותו לדרגה עליונה של אובייקטיביות, להתעלות גמורה מאישיותו הפרטית. הוא צריך להקדיש את כל שיפוטו אך ורק לענין שלפניו. הוא צריך לשכוח, בזמן השיפוט, שהוא בשר ודם. אולם ועדת הכספים של הכנסת, שנתמנתה מטעם המדינה לקבוע את מצבו הכלכלי של השופט, איננה צריכה להתעלם מכך. תפקידכם אינו מזדהה עם תפקידנו. אנו נשפוט לפי מצפוננו, ללא מורא, ללא פיתוי וללא השפעה בכל משכורת שחקקנו לנו, תהיה נמוכה או גבוהה, אבל השאלה היא אם טובת המדינה מחייבת שמשכורת השופט תהיה נמוכה או גבוהה. אני חושב שזוהי שאלה רצינית, על-כל-פניה, אינני רוצה לענות סיד בחיוב שטובת המדינה חסיד ובכל החנאים מחייבת שמשכורת השופט תהיה דוקא גבוהה, ולא נמוכה. אינני מסקני עד כדי כך. אני רק אוכר שלמדינה יש ענין ציבורי לחזק גם את מצבו הכלכלי של השופט, כי אין להתעלם מכך שהשופט הוא בכל-זאת בשר ודם. אתם צריכים להתעלם מכך ברגע שקבעתם את משכורתו, אבל ברגע קביעת המשכורת עומדים בפניכם אנשים שהם בשר ודם ולא סלאכי שמים.

היה לי הכבוד להופיע פעמים אחדות לפני

ועדת הכספים של הכנסת, ואז התקבל ניסוח זה: המשכורת הגבוהה באופן יחסי של השופט בחוזה טכניקה ציבורית כדי לארזין את השופט, כדי שהוא יהיה חזק ככל הבחינות, כדי שיופיע כשופט בלתי תלוי, כי הציבור שחי במציאות אינו ספריד בין שני הצדדים של השופט. משכורתו של השופט צריכה לאפשר לו לקיים את המנהגים הרגילים של אנשי מקצועו.

אני רוצה לענות על דבריו של חבר-הכנסת

דיין בנוגע לרוח החליציות, ויורשה לי לדבר הפעם באופן אישי בחור פסל לאחרים ככוני. אני באופן אישי החחנכתי בחנועה חלוצית וחיתתי בדגניה א' לא שיניתי את אורח חיי כאז 22 שנה, כאשר עברתי מדגניה א' לירושלים. אני בידידות עם כל חברי הקבוצה וחוזר אליה מדי פעם בפעם. כאשר אני משווה את מצבי עם מצב חברי בדגניה א', אני רואה שמצב חברי טוב ככמה בחינות מסכני. לילדי חברי בדגניה א' טובת חינוך תיכון, כשעה שעלי לשלם מאוח לירות בשנה לחינוך תיכון של ילדי. חסרה לי הרגשה הבטחון שהיה לעת זקנה, חסרה לחברי שופטים ולי הרגשת הבטחון הכלכלי האלטנר, הנחוזה כדי להיות בלתי תלוי, ולא בלתי תלוי על הנייר, או באופן מופשט או לפי ספרי החוק בלבד.

האם אתם רוצים לקבוע, כי דם ואינו

מתעלה מעל כל דאגה חמרית כהקפדה חמורה ביותר אינו יכול להיות שופט? אילו החברה הישראלית היתה באמת מתעלה לדרגה חלוצית כללית היתה עומדת להנהיג סדרי חברה שלא יהיו בה הבדלי משכורת, שלא יהיו בה הבדלי בטחון, שמצב כוללם הנה שווה - היה בהחלט רצוי שהשופטים ועובדי הטרינה יהיו הראשונים שישחפפו בזה, אבל מכיון שיש במדינה נעמדות שונים, האם רצוי מבחינת ציבורית שהשופט יהיה בעל מעמד ירוד, מצב כזה יזיק לא כל-כך לשופט כמו לפט ולמדינה. אינני מתכוון לכך שהשופט יטה משפט, אלא שהוא יאבד את דמותו הקובעת בעניני צדק בין אדם לחברו ובמסכסוכים הקיים בין האזרח והמדינה.

ע.ע.

קיים עיקרון חשוב בשיפוט: הצדק לא רק צריך להעשות, אלא צריך גם להראות שנעשה צדק. לא מספיק שהשופטים שהורים בלבם, שאינם מתחשבים בשעת השיפוט במצבם הכלכלי הרע, השאלה היא אם חיה חמיד לכל אזרח הרגיש הכסחון בכך. כדי לנסוע בלב האזרחים את הכסחון המלא באי-תלות השופטים, אי-אפשר להתעלם גם מהצד החמרי.

בנוגע לדמי הייצוג, איננו מאושרים מהסדר זה, קיבלנו אותו כרע במיעוטי. אני באופן אישי ורבים כמוני חושבים שזה רק שריר סטה שכבר הושג בהחלטה הקודמת של ועדת הכספים. גם למען היושר וגם למען העניין עצמו היה רצוי לוותר על כל מיני תשלומים שאפשר לחסוד שהם המוואות או זכויות יחירות לגבי סט-הכנסה. איננו רוצים להיות פטורים מחילום סט-הכנסה. אנחנו רוצים לקבל את הכשכורת הנאותה ולשלם סט-הכנסה כמו כל אזרח. אם הוצעו לזופטי השלום הראשיים, לנשיא בית המשפט המחוזי ולנשיא בית המשפט העליון דמי ייצוג הפטורים סט-הכנסה, הם הוצעו ששני טעמים: 1) מפני שישנם באמת טעמים סייצגים; 2) כדי שמכורחם לא תראה גבוהה טדי ולא תעורר ביקורת בלתי מוצדקת. אם תמצאו לנכון להפוך את דמי הייצוג, כולם או מקצתם, למשכורת, נהיה מאושרים יותר. היינו מאושרים יותר אילו הייתם חוזרים להחלטה הקודמת של ועדת הכספים וקובעים לנשיאי בחי המשפט המחוזיים ולנשיאים התורניים משכורת בינים בין שופטי בית המשפט המחוזי לבין שופטי בית המשפט העליון. במידה שאינכם רואים אפשרות לכך, תקבעו זאת בדמי ייצוג.

השופט זליקסון:
אינני גורם כל השוואה בין עובדי הכדינה לבין שופטי הכדינה. לא אני הקובע בעטרה זו, נבחרו העם הם אשר קבעו את העכדה המיוחדת של שופטי הכדינה, ובודאי ידעו מה שהם קובעים. אינני מוציא את המשפטנים מכלל עובדי הכדינה. אני חושב שדינם כדין שאר עובדי הכדינה, ואין כאן האלה של רמה. יתכן שיש שופט בעל רמה גבוהה יותר מזו של שופטן, אבל יכול להיות גם ההיפך, שמעמדו הסודרי, החרבותי וגם ידיעותיו של עובה כדינה יהיו גבוהים יותר כאלו של שופט סודיים, אבל השאלה איננה של רמה, אלא של עכדה, של טעמו השופטים בכדינה, שנקבעה אחת לתמיד ע"י חברי הכנסת.

אינני גורם אפילו את ההשוואה עם

משכורות השרים.

אשר להשוואה עם ארצות אחרות, אני יודע שבארצות-הברית, למשל, ישנם עובדי כדינה ומשפטנים המקבלים משכורות גבוהות יותר כאלו של שופטי בית המשפט המחוזי. אין עיני צרה בכך שמשפטן זה או אחר יקבל משכורת גבוהה יותר מהשופט, אבל במה הדברים אמורים? - כאשר תבטיחו לשופט באינסטנציה הראשונה משכורת שיהיה בה כדי לשחררו מדאגה לפרנסה אחרת כלשהי. אחת טובה משכורת כזאת לשופט באינסטנציה ראשונה, ובודאי גם לאינסטנציות האחרות, אז בודאי שאפשר לחת משכורת גבוהה יותר גם למשפטן זה או אחר הנחוץ כל-כך לכדינה. איננו רוצים שום השוואות. אנחנו כבקשים רק את הבטחת קיומו של השופט מבטחת מעמדו שנקבע ע"י נבחרו העם.

איננו גורסים כל הודאה בין עובדי המדינה לבין זופטי המדינה גם בגלל זה של עובדי המדינה יש הנאות ואין לשופטי המדינה, לכסל, לרופא בשירות המדינה שהוא בדרגת פנהל כחלקה ישנה זכות לעסוק בפרקטיקה פרטית, זכות שאינה ניתנת ואינה צריכה להינתן לשופט, לשופט באינטסטנציה ראשונה או שניה אין ההנאה של העלאה אוטומטית, שישנה לעובדי מדינה אחרים.

חבר-הכנסת בדר ביקש שניתן מספרים על הספריות, אני רוצה שחברי הועדה ידעו, כי השופטים מקבלים בחינם רק את קובץ החקנות וספר החוקים, הם אינם מקבלים את החלק השלישי של העתון הרשמי - ילקוט הפרסומים, גם אותם הפרסומים הניתנים לנו בשארית רכוש בית המשפט, השופטים ביקשו להשתתף בהוצאות פרסומים אלה ושיחזרו כרכושם, אך הדבר לא ניתן להם, אני חושב ש-120 ל"י בשנה לא יספיקו אפילו לספרות ההכרחית ביותר, מלבד זה, ישנם ספרים ירחוניים היוצאים בחו"ל העולים פי כמה, מלבד הספרים של בית המשפט בירושלים, אין ספריות ראויות לשמן בכל בתי המשפט בארץ, ואין ידנו מסוגלת לקנות את כל הספרים הדרושים, אני חושב ש-240 ל"י הוא הסכום המינימלי הדרוש לשופט בכשך שנה לקניית הספרים הדרושים.

בחור שופט נפגעת מדינתו של חבר-

הכנסת הרצפלו, שהנה כאשר מחלקים כסף גם השופטים מופיעים, מדוקא היום מצאנו את ההזדמנות להפיע בדרישות להעלות משכורתנו, אנחנו פנינו עוד לפני כן, כאשר נשקפה הסכנה שבכלל ישכח אותנו, הסבנו את תשומת לב ועדה נכבדה זו לגבי בעיות שופטי המדינה, אבל איתרע מזלנו מדוקא היום הוזמנו, כאשר הרופאים והאקדמאים פתחו בשביתה,

אנחנו מבקשים מחברי הועדה לדאוג

לקיומנו ולשמור על הטעם שניתן לנו.

השופט איזנברג:

דבריו של חבר-הכנסת הרצפלו אצט נגעו מאוד ללבי, אבל אינני יודע מדוע הוא פונה דוקא את השופטים שהם יהיו החלוצים הראשונים, אני מסוכנע שכל כולם היו מחליטים להוריד את רמת החיים, שופטי המדינה היו הראשונים שהיו כסכניים לכך, אולם אי-אפשר לבקש מהשופטים ליותר על תוספת משכורת, בשעה שהיא ניתנה לכל עובדי המדינה.

עוד בפעמים הקודמות התעוררה בוועדה

הכספיים השאלה למה צריכים השופטים משכורת גבוהה יותר, הסברנו לכם את טעמו של השופט ואח מצבו, ואתם אז הביננתם וקבעתם לשופטים משכורות גבוהות יותר כאשר לכל עובדי המדינה, ואם העלו כיום את המשכורות של בעלי המקצועות האחרים, ראאים השופטים לדרוש מכם להעלות גם את משכורתם, כבר הודגש שלבעלי המקצועות האחרים ישנן הכנסות נוספות ניכרות, העילות פי כמה מההכנסות שהם מקבלים מהמדינה, דבר שאין לשופטים.

כאשר קפה המדינה, העמדתי את עצמי

ואת מיטב יכולתי למדינה, כבלי להתחשב במשכורת, וכאן אינני חי כהמשכורת, מכרתי את כל נכסי, בית, פרדס וכגרש, נשארה לי רק הדידה שאני גר בה, וגם אותה חילקתי עם בתי שהתחנה בינחלים, ואני שואל את עצמי: איך חיים השופטים האחרים? חבל שאין בידי כרבע הבקשות של מספר ניכר של שופטים בדרגות גבוהות, שביקשו טכסמלה הלוואות יתנוכנה ביחד עם דיבית טמסכורחם, האחר לשם סידור הבת שרוצה להתחתן, האחר לים שיכון למשפחה להתרחבה בינתיים,

ע.ע.

אך ההלוואות לא ניתנו. לזופט יש צורך בדירה רחבה, שיהיה לו לפחות חדר אחד שאלו שבו יוכל להתרכז בעבודתו הנשפטית, אך לא לכל הזופטים ישנה האפשרות לכך.

גם בבתי הכספים אין לזופטים הנוחיות הדרושה, ואני מזמין אחכה לבקר ולראות את התנאים בהם עובדים הזופטים. הם יושבים בחדרים חשוכים וללא אוויר, בכל-זאת כמשיכים הזופטים בתפקידם ועושים את כל האמצעים על מנת לתת פשרותיהם ויכולתם לכדינה.

הזופט צריך גם להזמין אנשים המזמינים אותו, ולא תמיד באפשרותו לעשות זאת. לא פעם פנה אלי כשרד החוץ בבקשה להזמין לביחי שופט פלוגי "בא מחו"ל, אך לא יכולתי להענות לכך מסיבה תקציבית. כשרד החוץ אכנס ביקש לכסוח את ההוצאות, אך סירבתי, כי אין זה בא בחשבון ששופט יקבל את ההוצאות כדי לכבד מישהו בביתו.

הזופטים אינם יכולים להתקיים במשכורתם. צריך לתת לשופט את האפשרות לחיות לא בהרחבה, אבל באופן הכינימלי, שתהיה לו דירה נאותה שבה יוכל להזמין אירח, שיהיה לו חדר עבודה כשלו, שתהיה לו האפשרות ללכת כדי לעם לתיאטרון ולקונצרט, שיהיה לבוש באופן נאה, שתהיה לו הספרייה הדרושה.

אני מבקש טכס להתחשב בדרישות הזופטים ולתת להם אפשרות לחיות בהרחבה, פחות או יותר.

הזופט ברנזון:

מחוך דברי חבר-הכנסת הרצפלד יכול היה להתקבל הרושם שאנחנו רוצים להידמוח לארצות אחרות, עזירות וטבוטסות. לא כן הדבר. הבאנו את המספרים על הארצות האחרות רק כדי להראות עד כמה איננו מדמים את עצמנו אליהם ואיננו מבקשים שיידכו אותנו אליהם.

אני מסכים לדברי חבר-הכנסת הרצפלד, שכל אדם עובד צריך לקבל זכר שיוכל להתקיים בו, אבל יחד עם זאת, אינני מסכים כי המשכורת שתיקבע לזופטים עלולה להשפיע על משכורתם של העובדים האחרים. אין כל קשר ביניהם.

א. בקר:
העלאת משכורתם של הזופטים עלולה להשפיע על משכורת הטכסטנים?

ברנזון:
אולי איננו מתקנים עוול עי"ז העושים עוול נוסף. איננו בכנסים עכשיו לויכוח על משכורתם של אחרים. אולם איננו יכולים לומר לזופטים, כי במידה שהפרקליטים אינם מקבלים משכורת מספיקה לסיועם, לכן גם היושבים אינם צריכים לקבל. בכל-זאת, אין להשוות את הזופטים, עם איזה חוג אחר של עובדי המדינה, ואינני מדבר על עובדים שסחוץ למדינה ומחוץ לנוסדות ציבור. חברי הוועד הם יודע, שגם לכאפטנים העובדים בשירות המדינה יש אפשרויות להכנסות נוספות - ואינני אוכר שהם מנצלים זאת לרעה - מה שאין לזופטים.

אני רוצה להזכיר לחבר-הכנסת הרצפלד, שהוא היה מעבירי לפני שנים רבות, כאשר בכנסתי לעבוד בועד הפועל של ההסתדרות כעורך דין סחחיל. אותה משכורת שקיבלתי אז בועד הפועל של ההסתדרות הייתה הרבה יותר גבוהה ויכולתי להרשות לעצמי הרבה יותר טפה

שאוכל להרשות לעצמי אם נקבל את החזקת המלאה שאנו דורשים. לא נדובר על רמת חיים גבוהה ובלתי מקובלת שהמדינה איננה יכולה להרשות לעצמה. לדעתי, המדינה איננה יכולה להרשות לעצמה לא לתת לשופטים את התנאים המינימליים. אני חושב שהשופטים הם מלאכי שמים אם הצליחו לטפול על רמתם, ואני מקווה ומאמין שגם להבא יטפלו עליה, גם לכבודם הם וגם לכבוד המדינה, אולם אין לדבר על קרבנות ועל הורדת רמת החיים, כבלי לבדוק את הדברים כמו שהם במציאות. אכנס הזמן הנוכחי אינו נוח, אבל דחינו במשך כל הזמן את בקשותינו בגלל הניכוס שהזמן אינו נוח.

מתפקידה של ועדת הכספים לשקול לפי מיטב מצפונם מה לעשות בכדי לתת לשופטים קיום הוגן.

א. הרצפלו: אני רוצה להגיד לשופטים היושבים כאן, שגם לדעתי הזופט עדיף על אחר.

אשר לבדיחה שהשמעתי, אולי היא היתה קצת חוליגנית, אולם כך כקבל הרורים ברחוב.

השופט ד"ר הלוי: אני רוצה עוד לענות על הערה מעניינת של חבר-הכנסת רובין, בדעה לי שהוא כמוני יוצא גרמניה, והוא כשווה, ובצדק, את הבעיה שאנחנו דנים בה עם הנטיון שיש לו מגרמניה ומארצות דומות, ולכן גם הוא וגם אחרים העירו למה אנו כביאים תמיד דוגמאות מאנגליה, קנדה, או ארצות-הברית, מדוע אנו שוכחים שיש ארצות שבהן משכורת השופט אינה כה גבוהה כמו באנגליה.

החשדנה היא זו: לא במקרה רמתו של השופט הישראלי דומה לרמתו של השופט האנגלו-סכסי, ולא של השופט בגרמניה, או באיטליה. השיטה הקונטיננטלית והשיטה האנגלו-סכסית שונות זו מזו דוקא בנקודה זו, כוחו של השופט לעשות צדק, להיות בלתי תלוי, ניתן באנגליה ע"י התפתחות היסטורית ארוכה, ואע"פ שאנחנו מדינה צעירה, כפי שירטנו את הטוב שבתחוקה האנגלית ואנחנו כחליפים לאט לאט את מה שאינו מחאים לכדינה, כך ירטנו גם את מעמד השופט, תפקידו, מקומו, וזה תלוי וקשור, גם באנגליה וגם בארצות האנגלו-סכסיות, בכשירות הגבוהות שמקבלים השופטים. לא במקרה קובע אצלנו החוק שהכנסת כחליטה על משכורת השופט, כי באנגליה החוק הוא עוד יותר קיצוני. באנגליה נקבעה משכורת השופט בחוק עצמו. המעיף הראשון של חוק הקמת בתי הכספת באנגליה אוסר, שבית הכספת הוא בלתי תלוי, והמעיף האחרון אוסר: משכורתו של השופט היא 5000 לירות לשנה, זה היה לפני 70 שנה, ואח"כ שינה הפרלמנט האנגלי כדי פעם בפעם את החוק בכדי להעלות את משכורת השופט, כבלי שהשופט פנה בבקשה כזאת. משכורת השופטים נראית לאנגלים כל-כך חשובה, שהיא נקובה בחוק של הפרלמנט. אנחנו הלכנו בדרך דומה במקצת - שעל משכורת השופטים כחליטה הכנסת, לא בחוק אלא בהחלטה, או בהחלטה שהיא מעבירה לוועדת הכספים.

בנוגע לגרמניה, לא במקרה ירדה הרפובליקה הוייטרית בשנים שאנחנו גדלנו, אנחנו חזינו שבשרנו איך ירד כבוד בתי-המשפט עקב האינפלציה שהיתה בגרמניה ואיך עלה ההיסטוריוזם עקב אותה אינפלציה. לשופטים לא היה כמה להתקיים, ועל כן עסקו בבוררות, דבר שלא היה לכבודם. השופט הגרמני ירד ממעמדו הבלתי תלוי מפני שהיה מעוניין ביחסים טובים עם אותם עורכי הדין שייצגו את הפירמות העשירות שהיה להן מה לתת לבורר. כך ירד השיפוט הגרמני עקב המשכורת הנמוכה ועקב אי-ההכרה בעיקרון המשכורת של השופט צריכה להיות הגבוהה מכל המשכורות שהמדינה קובעת.

7.2.56

ע.ע.

ולכן לא במקרה התקדמו במדינת-ישראל

לשיפור שישי לו שם טוב. גם לוועדת הכספים של הכנסת יש חלק בזה, עי"ז
שהיא הקציבה מפעם לפעם משכורות גבוהות ליופטים, ועי"ז נתנה ליופטים
את המעמד הגבוה שישי להם בארצות האנגלו סכסיות, בארצות המכבדות את
השופט ואת השיפוט.

כל מה שאנחנו מבקשים הוא, שאתם תתאימו
את משכורתנו להחלטתכם מלפני שנתיים, אז היתה משכורתנו הגבוהה במשכורות
המדינה, ובכתרון. תקבעו גם הפעם משכורתנו תהיה הגבוהה במשכורות
המדינה. לכל הדברים האלה יש הגיון פנימי ובסוס, והדברים אינם מקריים
כלל וכלל.

הי"ר י. גורי: לפני זמנו עוברים לשדר-היום, - תקנות
בענין מס-הכנסה, רשות הדיבור לחבר-הכנסת בדר.

י. בדר: אני יודע שהאוטוריטה שלי בוועדה זו
נחזר איש השפט היא כוגבלת, אם לא
מטעמים אחרים, הרי מהשפט שאני בכל-זאת נציג סיעה פוליטית ולא יועץ-
משפטי. לעתים קרובות עלי לדרוש את דעתו של היועץ המשפטי, ואם כי לא
תמיד אני מסכים לדעתו, הרי יש מקרים לא מעטים שאני מסכים והוועדה
מתחשבת בחוות דעת זו.

אינני חושב שבענינים מסויימים יכולה
הוועדה לדון ולהחליט בלי הסתתפות היועץ המשפטי, כמו למשל התקנות בעניני
מס-הכנסה המונחות לפנינו. יש לדאוג שהחלטות הוועדה בענין זה לא תהיינה
בלתי חוקיות.

נוסף לזה, ישנו נימוק נוסף: לפי הכסורת
שבה חונכתי, לפי השקפת עולמי - והיא איננה תלויה בזה אם אני בקואליציה
או באופוזיציה, אם אני מקבל משכורת או הפכתי לכפטיק או כשעבד - יש גם
צורך באיזו שהיא תגובה כוסרית בוועדה זו.

באופן מעשי, אני מציע לא לדון עכשיו

בענין העומד בסדר-היום.

הי"ר י. גורי: בנוגע לחלק הראשון של דברי חבר-הכנסת
בדר, לא בכל שלבי הדיון אנו זקוקים
ליעוץ משפטי. במידה שאנו זקוקים ליעוץ משפטי, אפשר לפסוח על שלב
מסויים על-מנת לחזור אליו לפני הבאת החוק לאישור הכנסת. אני מציע
שהוועדה תמשיך בעבודתה.

י. בדר: אני מבקש להצביע על ההצעה לדחות את
הדיון על התקנות בעניני מס-הכנסה
עד לשובו של היועץ המשפטי.

הצעה חבר-הכנסת בדר, לדחות את הדיון על
התקנות בעניני מס-הכנסה עד לשובו של היועץ-
המשפטי - ל א נ ת ק ב ל ה

ע.ע.

היו"ר י. גורי:

אני רואה חובה לעצמי למסור לועדה את ההודעה הבאה: לאחר שהכנסת החליטה להעביר אלינו את ההצעות-לסדר-היום בענין משכורתם של העובדים המנהליים והאקדמאים, חשבתי שועדת הכספים צריכה להכתיב עד לקבלת מכתב מהנשיאות בענין זה, ידעתי שהממשלה ממשיכה בינתיים לדון עם נציגי הארגונים השונים, ורק בשעה 12 בלילה נודע לי שהסו"מ נגמר ללא תוצאות, שנודע לי הדבר וביודעי שהועדה תצטרך לספל בבעיה, התקשרתי עם סוכיר ההסתדרות הרפואית, ד"ר דרויאן, ואמרתי לו כי מאחר שועדת הכספים הצטרך לספל בבעיה, אני חושב שאביע את דעת הועדה כולה אם אביע שאלה מטעם הועדה שהשביחה תירחה, קיבלתי תשובה שלילית.

י. בדר:

אני מביע את צערי על כך שיו"ר הועדה מצא לנכון בענין עדין זה למסור בקשה על דעת הועדה כולה טרם שהתייעץ אתה. אני מבין כי מעשה היו"ר היה סתוך כוונה טובה.

אני מציע שהועדה תקדיש את ישיבתה מחר לבירור הבעיה, כי היא אינה סיבלת דיחוי.

היו"ר י. גורי:

אני רוצה להסביר מה היו שיקולי לפנייתי זו: כאשר נודע לי שהסו"מ בין הממשלה ונציגי הריפאים והאקדמאים נגמר ללא תוצאות, לא יכולתי לכנס את ועדת הכספים בגלל השעה המאוחרת. חשבתי שרבים שוקלים ככובי, שאם אי-אפשר לכנס את הועדה ועומדת לפרוץ שביתה, מחובתו של יו"ר הועדה היה לעשות את המעשה הזה. אינני מתנגד לכך שהבעיה תעמוד מחר בסדר-יומה של הועדה.

י. בדר:

אני מציע להזמין לישיבה זו את שר-הבריאות, שר-האוצר, נציגי הסתדרות הרופאים ובעלי ההצעות לסדר-היום.

א. בהיר:

אני מציע לנהוג בענין זה כפי שאנו נוהגים בכל ההצעות לסדר-היום, קודם כל, נקיים את הבירור עם נציגי הממשלה, ואחר-כך נחליט איך לפעול.

ח. רובין:

אני מציע להזמין את בעלי ההצעות לסדר-היום ולהודיע לממשלה על קיום הדיון. אח"כ נחליט איך לפעול.

מ. חזני:

לפי הנוהג, מזמינים את בעלי ההצעות ואת נציגי הממשלה הנוגעים בדבר.

הוחלט לקיים מחר, יום ד', דיון בהצעות לסדר-היום בענין משכורתם של העובדים האקדמאים ולהזמין לישיבה את בעלי ההצעות ואת נציגי הממשלה הנוגעים בדבר.

ע.ע.

בעניני מס-הכנסה:

מר שרף: סעיף 62(3) של פקודת מס-הכנסה אומר:

"שר האוצר, ראשי, בצו, להגדיל את שיעור התשלומים הרבע שנתיים לפי מעיף זה, ולשנות את תאריכי פרעונם; כן ראשי הוא לקבוע שיעורי תשלומים רבע שנתיים שונים לגבי שנים קובעות שונות, ובאישור ועדה הכספיים של הכנסת - לגבי סוגים שונים של נשומים".

לפי הסכמות שיש לשר האוצר בסעיף הנ"ל, הוא דרש את הטפחה השלישית בגובה של 37,5%. בדעתו לדרוש לגבי התשלום הרבע שנתי הרביעי 37,5% משומים שהחזקה שלהם מתבטח על שנת ההכנסה 1952/3 או שנת השומה 1953/4, ו-25% לגבי עצמאיים שהחזקה שלהם היא כאוחרת יותר.

לגבי חברות, גם סאלו ששנת השומה שלהם היא 1954/5 עומד שר האוצר לדרוש את התשלום הרבע-שנתי הרביעי בשיעור של 37,5% - וקביעה זו טעונה אישור ועדה הכספיים של הכנסת.

י. ספיר: מתי יגיעו לקביעת השומה הסופית של נשומים ששנת השומה האחרונה שלהם היא 1952/3?

מר שרף: אנחנו מקווים לגזור זאת עד חודש מאי.

י. ספיר: 1. כהי ההצדקה לדרוש תשלום מפרעות בשיעור של 125% אם בחודש מאי כבר יקבעו את השומה?

2. כהי ההצדקה לדרוש מחברות, ששנת השומה שלהן היא 1954/5, מפרעות בשיעור של 125%?

מר שרף: אנחנו יודעים שההכנסה של רוב החברות גדלה בשנת שלאחר שנת השומה 1954/5, ויש הצדקה לקחת סכום גדול יותר. יתר על כן, לגבי עצמאיים יש לקחת בחשבון את הורדת שיעורי המס, אולם לא היתה הורדת שיעורי המס לגבי חברות, ואם גדלה ההכנסה, ככילא גדל סכום המס, ואם הכנסתן לא גדלה, קל להן להוכיח זאת, מפני שיש להן מאזנים והנהלת חשבונות, והן יכולות לקבל בנקל את הפסור ממס.

ז. סוזיאב: הנחתו של מר שרף, שרוב החברות גדלו במשך שנה זו, היא בלתי כציאותית. לדעתי, רוב החברות תצטרכנה להוכיח את ההיפך, וכאשר חלק מה גדול של בעלי חברות יצטרך לפנות בבקשת פסור, יש לי מפיקות אם לפקידים מס-ההכנסה תהיה הסבלנות לטפל בהם. הכחיסום של הפרעה הרביעית שהיו צריכים לקבוע לגבי חברות הוא 25%.

ישנו מספר רב של עצמאיים שלגביהם גם כפרעה בשיעור של 25% תהיה דרישה בלתי מוצדקת והכבדה גדולה. היה מן הצדק שלפחות לגבי אלה ששילמו את הפרעות בסדר עד 1954/5 - לדרוש שסך-הכל המפרעות לא יעלה על 100%, כלומר שהפרעה הרביעית תהיה בשיעור של 12,5%.

ע.ע.

כ. סדר:

אין סככות כזאת בחוק, השיעור הקבוע בחוק הוא 25%. שר האוצר ראוי להגדילו, אך לא להקטינו. אפשר לשחרר במקרים אינדיבידואליים, ועושים זאת.

אנחנו נביא לקראת השנה הבאה תיקון בחוק, אשר לפיו ראוי פקיד מס הכנסה לפטור מהתשלום לא רק אם ההכנסה קטנה יותר, אלא גם אם הטס קטן יותר.

לגבי העצמאיים, הבעיה היא לא בשומות הגבוהות ולא בשיעורי הכס הגבוהים, אלא שאנו גובים בעד 3 שנות מס, וכל עוד לא נשיג את הפיגורים - נהיה נתונים במשבר תמידי.

ז. ספיר:

אי-אפשר להגיד ששיעורי הכס אינם טהורים בעיה לגבי פשלמי הכס בדרגות הבינוניות.

ז. סוזיטוב:

בסעיף 62(3) של פקודת מס-הכנסה נאמר, ששר האוצר ראוי להגדיל את שיעורי התשלומים הרבע שנחיים ולשבות אח תאריכי פרעונים. הוא יכול, אכן, לקבוע את התשלום הרבע שנחיי האחרון בשיעור של 25%, אבל לא מוטלת עליו החובה לקבוע את התשלום ב-10 בסרץ. הוא יכול לשנות את תאריך הפרעון.

א. בהיר:

אני מציע להצביע עכשיו על העיקרון, ונבקש מטשרר המספטים להביא לנו לפחר אח הנוסחה המספטית.

י. בדר:

אני מציע לרחות את ההצבעה, ההצבעה מוכרחה להיות על נוסחה, ולא על עיקרון.

היור' י. גורי:

כטובן שההצבעה לא תהיה פורשלית.

י. ספיר:

אני מציע לקבוע את העיקרון, שתשלום המפרעות, בין אלו שייקבעו על בסיס שנת השומה של 1953/4 ובין אלו שייקבעו על בסיס שנת השומה 1954/5 לא יעבור על 100% של הטס.

אם יתברר עד כחר שההצעה בלתי אפשרית כבחינה מספטית, אני מציע באופן אלטרנטיבי שתשלום הסכום העודף על 100% יידחה לחודש מאי.

אשר העיקרון, שלגבי חברות ראוי שר-האוצר לדרוש שהתשלום הרבע-שנתי הרביעי יהיה בשיעור של 37,5%. ההצבעה על הניסוח הסופי תיערך לאחר שתתקבל תשובת גיוען המספטי.

י. בדר:

היות והוחלט לבקש חוות דעתו של היועץ המספטי אם מבקר המדינה יכול להכניס שינויים בדו"ח השנתי שלו בין תאריך מסירתו של הדו"ח לעיון שר האוצר לבין תאריך הנחתו על שולחן הכנסת, כתבקש היור' לדאוג לכך שתשובת היועץ המספטי תגיע ליעדת הכספים זמן מה לפני 15 בפברואר, שהוא היום הקובע להנחת הדו"ח על שולחן הכנסת.

היור' י. גורי:

קיבלתי לתשומת לבי.